

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta (HE 102/2017 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 12/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

talous- ja velkaneuvonnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Talous- ja velkaneuvonnan sisältö

Talous- ja velkaneuvonnassa:

- 1) annetaan yksityishenkilöille tietoja ja neuvontaa talouden ja velkojen hoidosta;
- 2) avustetaan yksityishenkilöitä taloudenpidon suunnittelussa;
- 3) selvitetään velallisen talouteen liittyvien ongelmien ratkaisumahdollisuudet ja avustetaan velallista tämän selvittäessä mahdollisuuksia tehdä velkojensa kanssa sovinto;
- 4) avustetaan velallista velkajärjestelyyn liittyvien asioiden hoitamisessa, erityisesti velkajärjestelyhakemuksen ja muiden yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) edellytettyjen selvitysten ja asiakirjojen laatimisessa;
- 5) ohjataan velallinen tarvittaessa hakemaan oikeudellista apua.

Talous- ja velkaneuvonnassa avustetaan yksityistä elinkeinon- tai ammatinharjoittajaa 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitetuissa asioissa myös elinkeinotoimintaan liittyvien velkojen osalta.

Talous- ja velkaneuvonta on asiakkaille maksutonta.

Eduskunnan vastaus EV 116/2017 vp

2 §

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen ja tuottaminen

Talous- ja velkaneuvonnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat oikeusministeriölle.

Talous- ja velkaneuvontaa järjestävät valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetussa laissa (477/2016) tarkoitetut valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiirit. Talous- ja velkaneuvonnan järjestämisellä tarkoitetaan huolehtimista siitä, että tässä laissa tarkoitettuja talous- ja velkaneuvonnan palveluja on tarjolla tasapuolisesti oikeusapu- ja edunvalvontapiirin alueella.

Talous- ja velkaneuvonnan palveluja tuottavat oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä oikeusaputoimistot ja Ahvenanmaalla oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto, jolleivät oikeusapu- ja edunvalvontapiirit 5 §:n nojalla osta mainittuja palveluita.

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien oikeusaputoimistoissa on palvelun tuottamista varten talous- ja velkaneuvoja ja muuta talous- ja velkaneuvonnan henkilökuntaa. Talous- ja velkaneuvonnan henkilökuntaan ja toiminnan järjestämiseen oikeusaputoimistossa sovelletaan, mitä valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetussa laissa säädetään, ellei tässä laissa toisin säädetä.

3 §

Neuvottelukunta

Taloustietämyksen kehittämistä ja eri toimijoiden yhteistyön edistämistä varten oikeusministeriön yhteydessä voi toimia valtioneuvoston asettama neuvottelukunta.

Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan nimestä, tehtävistä, asettamisesta, jäsenistä ja toiminnan järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Talous- ja velkaneuvojan kelpoisuusvaatimukset

Talous- ja velkaneuvojalla tulee olla alalle soveltuva korkeakoulututkinto sekä sellainen taito ja kokemus, jota tehtävän asianmukainen hoitaminen edellyttää.

Talous- ja velkaneuvojan tehtäviä voi hoitaa myös oikeusaputoimiston julkinen oikeusavustaja sen estämättä, mitä oikeusapulaissa (257/2002) oikeusavun antamisen edellytyksistä säädetään.

5 §

Sopimus talous- ja velkaneuvontapalveluiden tuottamisesta

Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi oikeusministeriön kanssa neuvoteltuaan ostaa talous- ja velkaneuvontapalveluita, jos se on palveluiden alueellisen saatavuuden tai muun syyn vuoksi tarpeen. Palveluita voidaan ostaa vain siltä, jolla on tehtävään riittävä taito ja voimavarat ja jonka muut tehtävät tai toiminnan luonne ja tarkoitus eivät vaaranna talous- ja velkaneuvonnan puolueettomuutta ja asianmukaista hoitamista.

Eduskunnan vastaus EV 116/2017 vp

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin on tehtävä 1 momentissa tarkoitettun palvelun tuottajan kanssa sopimus palveluiden tuottamisesta. Sopimus voidaan tehdä määräajaksi tai toistaiseksi.

Sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Hallintoriita-asian käsittelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

6 §

Palvelun tuottajan velvollisuudet

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu palvelun tuottaja on velvollinen antamaan oikeusapu- ja edunvalvontapiirille sopimuksen noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnastaan.

Palveluntuottajan on 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003), saamen kielilaissa (1086/2003) ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Palvelun tuottajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja talous- ja velkaneuvonnan tehtäviä.

7 §

Oikeudenkäyntiasiamiehenä toimiminen

Oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana velkajärjestelyyn liittyvässä asiassa saa toimia 4 §:n 1 momentin ja oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 4 momentin mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä talous- ja velkaneuvoja.

Mitä valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään asianajajayhdistyksen valvonnasta, ei sovelleta oikeusaputoimistossa hoidettaviin talous- ja velkaneuvontatehtäviin, jos talous- ja velkaneuvontaa antaa muu kuin julkinen oikeusavustaja.

8 §

Tietojensaantioikeus

Talous- ja velkaneuvojilla ja heitä avustavilla henkilöillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta Kansaneläkelaitokselta ja Verohallinnolta tiedot, jotka ovat välttämättömiä 1 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Tietojensaantioikeudesta tulee etukäteen kertoa asiakkaalle.

Lisäksi talous- ja velkaneuvojilla ja heitä avustavilla henkilöillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla maksutta muilta viranomaisilta, yrityksiltä ja yhteisöiltä 1 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot, jos asiakas on antanut siihen suostumuksensa.

Eduskunnan vastaus EV 116/2017 vp

9 §

Esteellisyys

Oikeusaputoimiston talous- ja velkaneuvoja on esteellinen neuvomaan ja edustamaan asiakastaan, jos saman toimiston julkisella oikeusavustajalla on päämiehenä talous- ja velkaneuvonnan asiakkaan velkoja tai muuten vastapuoleksi katsottava henkilö.

10 §

Tarkemmat määräykset

Talous- ja velkaneuvonnan työskentelyn järjestämisestä oikeusapu- ja edunvalvontapiirissä määrätään tarkemmin oikeusaputoimiston työjärjestyksessä.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan talous- ja velkaneuvonnasta annettu laki (713/2000), jäljempänä *kumotava laki*.

12 §

Siirtymäsäännökset

Talous- ja velkaneuvojalla vireillä olevat neuvontatehtävät siirtyvät tämän lain voimaan tullessa oikeusapu- ja edunvalvontapiirin osoittaman palveluntuottajan talous- ja velkaneuvojalle. Kumottavassa laissa tarkoitetun palvelun tuottajan oikeudet ja velvollisuudet talous- ja velkaneuvonnassa lakkaavat siirtohetkellä. Tehtävän siirtävä palvelun tuottaja vastaa kuitenkin myösiirron jälkeen kaikista velvoitteista, jotka aiheutuvat sen toiminnasta talous- ja velkaneuvonnan tuottajana.

Palveluntuottajan on pyynnöstä korvauksetta luovutettava talous- ja velkaneuvontatehtävässä vireillä olevissa asioissa kertyneet, asiakasta tai hänen asioitaan koskevat talous- ja velkaneuvonnassa tarpeelliset asiakirjat vastaan ottavalle palveluntuottajalle

Henkilö, joka toimii talous- ja velkaneuvojana tämän lain voimaan tullessa tai on toiminut talous- ja velkaneuvojana ennen lain voimaantuloa, on kelpoinen toimimaan talous- ja velkaneuvojana sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään.

Tämän lain nojalla oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin siirtyvien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirtymiseen sovelletaan liikkeenluovutusta koskevia säännöksiä. Talous- ja velkaneuvontaa tuottavan kunnan tai muun palveluntuottajan palveluksessa oleva henkilö siirtyy oikeusapu- ja edunvalvontapiirin palvelukseen, jos henkilö toimii lain voimaan tullessa päätoimisesti talous- ja velkaneuvonnan tehtävissä ja hänet on otettu tehtävään ennen 1 päivää lokakuuta 2017. Päätoimiseksi katsotaan henkilö, jonka täydestä työajasta talous- ja velkaneuvonnan tehtävät muodostavat 1 päivänä lokakuuta 2017 vähintään 70 prosenttia. Henkilö siirtyy siihen

Eduskunnan vastaus EV 116/2017 vp

oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin, jonka alueella kumottavassa laissa tarkoitettu kunta tai muu palveluntuottaja toimii. Hän voi suostumuksellaan siirtyä myös toisen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin alueelle perustettavaan virkaan.

Helsingissä 14.11.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri